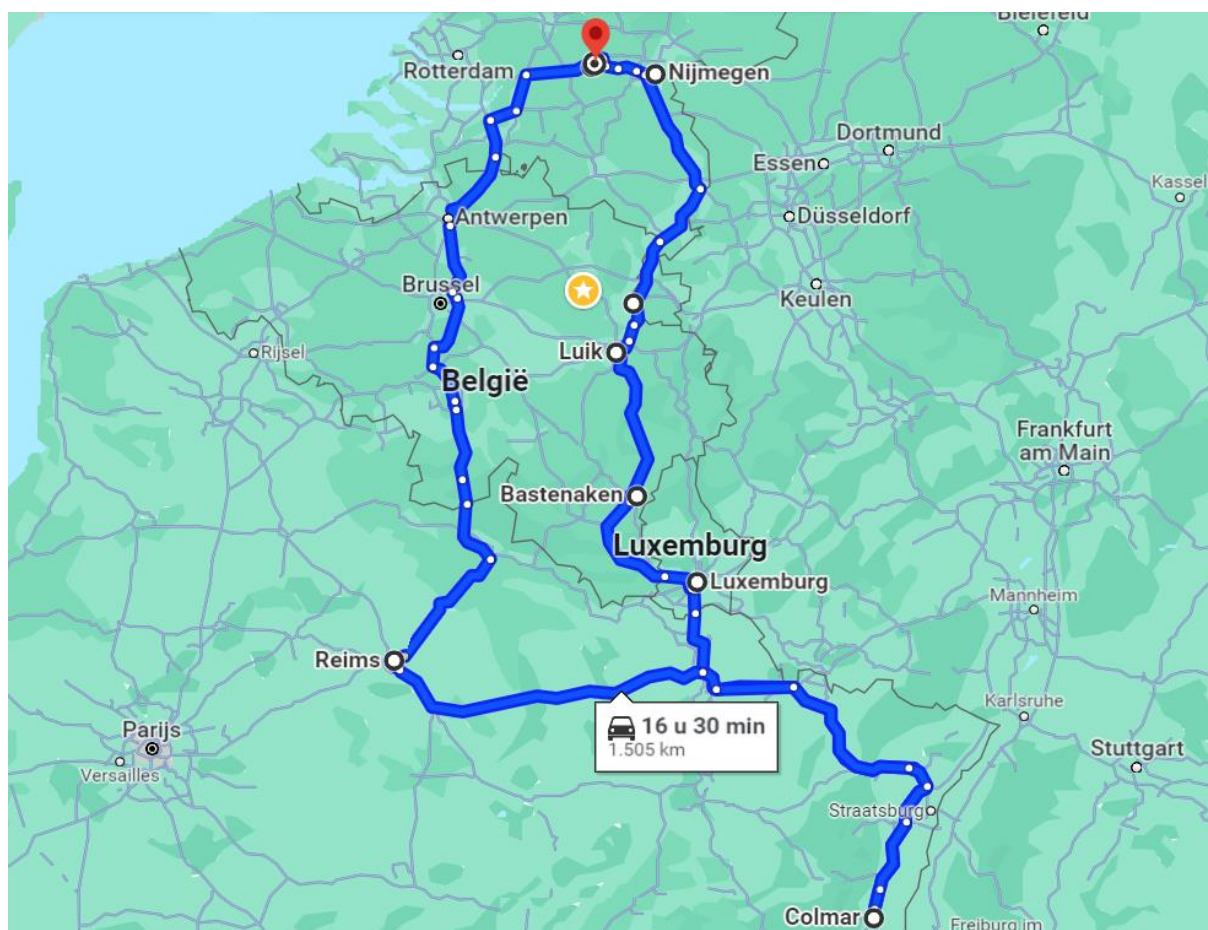

VOGEZEN EN MEER – 2023

13-25 OKTOBER

INHOUD

Even vooraf en disclaimer	3
Luxemburg.....	3
Tiel – Luxemburg, Luxemburg, 13-16 oktober.....	3
Luxemburg, de oude stad, 14 oktober.....	5
Een diep dal, 15 oktober	12
Frankrijk.....	15
Luxemburg – Colmar, 16 oktober	15
La Bresse, 17 oktober.....	19
Gerardmer & Gazon du Faing, 18 oktober.....	22
Colmar, 19 oktober	26
Grand Ballon, 20 oktober.....	29

Bergheim en Haut-Koenigbourg, 21 oktober	31
Colmar - Reims, 22 oktober	35
Reims, 23 oktober	36
Reims, 24 oktober	40
Reims – Tiel, 24 oktober	43
Bijlagen	44

EVEN VOORAF EN DISCLAIMER

EVEN VOORAF

2023, druk jaar. Voor het eerst naar de Antillen geweest en ons huis is verbouwd. De droogte van de eilanden en de stof van de verbouwing willen we achter ons laten. En ook geen nieuw stof maken, we gaan met de elektrische auto. Maar wel een beetje een sentimental journey. Luxemburg en de Vogezen hebben we meerdere keren bezocht. Toch zijn we er van overtuigd dat daar meer te ontdekken valt. En zo niet, dan moeten de nieuwe ervaringen maar uit Reims komen. Plan en werkelijkheid ontlieden elkaar nauwelijks

DISCLAIMER

Dit verhaal is uit de duim gezogen, ook al lijkt dat soms anders. Wij ontkennen daarom iedere overeenkomst met bestaande personen, gebeurtenissen en plaatsen. Ook al rijdt de Tour de France regelmatig door een deel van dit gebied. En verder: Er is naar gestreefd Fransen en Duitsers in gelijke mate te discrimineren.

LUXEMBURG

TIEL – LUXEMBURG, LUXEMBURG, 13-16 OKTOBER

We vertrekken op ons gemak. Eerst hebben we het over de grotere en kleinere zorgen van het laatste jaar en dit moment, maar al snel stijgt de stemming. De aangekondigde drukte is in ieder geval niet te vinden op de route over Nijmegen, Venlo en Sittard. Ook het weer zit mee. Het zit zelfs zo erg mee dat ik Nelleke om mijn zonnebril vraag. Ik zet hem op en heb het idee aan een oog blind te zijn. Dat valt gelukkig mee, maar de zonnebril die ik net heb opgehaald blijkt maar één glas te hebben! Even Pearl bellen en die bieden direct een nieuw glas aan. Komt goed, maar eerst vakantie.

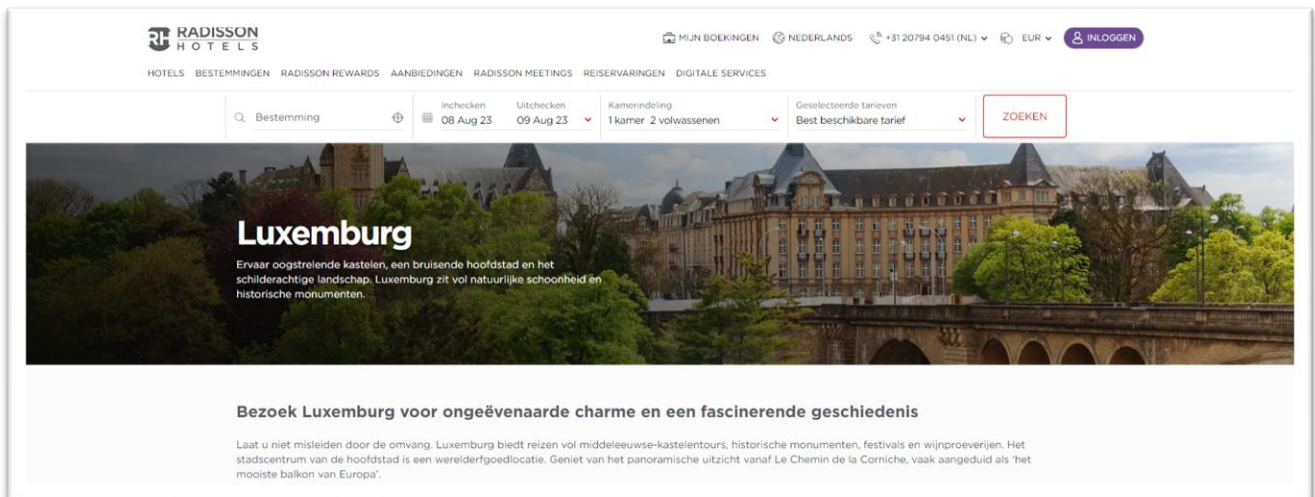
Verder is er een gezonder spanning. Dit is de eerste keer dat we “all-electric” op vakantie gaan.

Om met een redelijke gevulde accu de grens over te gaan stoppen we bij Knuvelkes. In tegenstelling tot wat bij de disclaimer is gezegd bestaat deze plaats echt. In Limboland, voorbij Echt en Maastricht zo ongeveer op de grens voor Visé.

Het heeft wat voeten in de aarde, maar we slagen er in extra watten in de auto te krijgen en te lunchen. Daarna is er als altijd wat vertraging in Luik, maar verder rijden we min of meer probleemloos naar onze bestemming van vandaag. Oké, wegwerkzaamheden zorgen voor een verkeerde afslag bij Bastogne en Young Oen, onze boordcomputer weigert de eindbestemming, tot Nelleke de macht overneemt en het ouderwets intypt in plaats van een volgende poging te ondernemen om de software verbaal tot orde te roepen.

Maar dan is het toch in rechte lijn naar de parkeergarage van onze keuze.

The screenshot shows the Radisson Hotels website interface. At the top, there is a navigation bar with the Radisson Hotels logo, a search bar, and links for 'MIJN BOEKINGEN', 'NEDERLANDS', '+31 20794 0451 (NL)', 'EUR', and 'INLOGGEN'. Below the navigation bar, there are several tabs: 'HOTELS', 'BESTEMMINGEN', 'RADISSON REWARDS', 'AANBIEDINGEN', 'RADISSON MEETINGS', 'REISVERARINGEN', and 'DIGITALE SERVICES'. The main content area features a search bar with 'Bestemming' and a 'ZOEKEN' button. Below the search bar, there is a promotional banner for Luxembourg with the text 'Luxemburg' and 'Bezoek Luxemburg voor ongeëvenaarde charme en een fascinerende geschiedenis'. The banner includes a description of Luxembourg as a beautiful city with castles and historical monuments.

Die is bij het Radisson hotel in Luxemburg en biedt de mogelijkheid, jawel, tot het opladen van de auto. Sterker nog, er is een indrukwekkende rij plekken om de auto aan de prik te hangen.

Ook dit is weer een avontuur op zich. Er is op zijn zachts gezegd “enige diversiteit” in pluggen en apps om op te laden. Mijn verwachting is dat binnen een paar jaar 1 creditkaart voldoende is om alles te laden en af te rekenen, nu moet je nog door een woud van apps.

Nelleke stort zich meedogenloos op de software en overtuigt de laadpaal en de wereld dat we voldoende stroom dienen te krijgen om ons einddoel in de Vogezes te halen.

Tenminste, als we bereid zijn om vijf uur te wachten, want dat is de tijd die nodig om weer met een 100% lading te kunnen starten.

Wat ons betreft is dat prima, we hebben voor 3 nachten geboekt in de hoofdstad van het enige Groot Hertogdom ter wereld. Hoe groot Henri is, meldt internet niet, maar wel dat hij is vernoemd naar Hendrik der Nederlanden. Dat is waarschijnlijk de een na foutste royal die ons land heeft gekend¹. Komische nood, de vrouw van deze Hendrik was

¹ King Gorilla zal waarschijnlijk nooit worden geëvenaard.

aanleiding voor het Groot Hertogdom om zich van ons klein koninkrijk af te scheiden: ze wilden alleen een man!

Hoewel ze na Malta het kleinste land van de EU zijn, hebben ze veel mooie dingen. Tijdens diverse vakanties hebben we het land sinds 1976 verkend en genoten van de natuur in de Ardennen en de oude kasteel(ruïnes) van het land. De hoofdstad hebben we echter nauwelijks bekeken.

Het eerste weathershot van Nelleke komt dan ook uit deze hoofdstad. Toegegeven, we hebben een eerste toeristische attractie gezien, de grote kloof in de stad, waarvan de hellingen in prachtige herfstkleuren komen, maar het

hoogtepunt vandaag is toch wel het eten.

Om de laatste minuten voor de opening van het uitgekozen restaurant stuk te slaan (waar het personeel dan nog op matrasjes op de vloer ligt

te slapen) stappen we op de Rue de Dicks de Eglise de Sacré Coeur binnen. Gebouwd in 1932 is het een opmerkelijk gebouw voor een kerk. En tenslotte is het de plaats waar je vaak aardige kunst vindt. Ook hier: een mooi modern beeld van moeder en kind voor de deur. De binnenkant kan je overslaan.

We stappen bij een "all you can eat" sushi tent binnen waar we veel te veel, maar ook heel smakelijke eten. De matrassen zijn keurig opgeborgen.

Aan het eind van de avond loop ik nog even naar de parkeergarage om de auto van de laadplek op een andere parkeerplek te zetten. Dat is veel omlopen omdat er allerlei hekken gesloten zijn. Het regent en er heerst een luidruchtige en wat agressieve sfeer. Maar in het hotel zelf is het rustig. Morgen maar eens op ons gemak op verkenningstocht. Eerst werken aan een belangrijk vakantie-doel: uitslapen!

LUXEMBURG, DE OUDE STAD, 14 OKTOBER

Uitslapen is een groot woord, maar we worden op ons gemak wakker en storten ons op het ontbijt in het hotel, waar niets mis mee is.

"In de richting van de oude stad lopen" lijkt een goed plan. Waarmee wel de vraag komt "wat is dat" en "hoe zit dat met Luxemburg".

Luxemburg-stad stamt uit de Romeinse tijd, maar nadat ene Siegfried in 963 er een muur en kasteel bouwde was het een stad. Het gebied werd een graafschap, hertogdom en bisdom, waarbij de omliggende landen na ieder conflict het steeds herverdeelden. Aan het eind van ieder conflict vond ook niemand het gebied echter heel boeiend, zodat het eigen karakter en volk min of meer in hetzelfde gebied behouden bleef.

Daarbij hielp het dat het muurtje uit 963 werd uitgebouwd tot een onneembare vesting met meerdere ringen. De ligging is daarbij ideaal. De stad wordt doorsneden door de rivier de Petrus, die in een diep dal ligt. Deze sluit aan op de Alzette. Door de combi van water en

rotsen was het makkelijk het dal vol te laten lopen en de vijand te verzuipen. In 1867 werd Luxemburg neutraal verklaard en moesten de verdedigingswerken worden gesloopt. De 10% die nu nog staat is dermate indrukwekkend dat het goed voor te stellen is hoe massief deze vesting ooit is geweest. In WOII dienden de resten van de kazematten als schuilkelder.

Neutraal zijn heeft de Letzenburgers geen windeieren gelegd. Je kan er je defensie uitgaven fors mee beperken en je storten op de Spuerkeess. Daar niemand Letz spreekt is onduidelijk wat ze daarmee bedoelen, en dat willen ze graag zo houden. Letterlijk betekent het Spaarkas, maar in praktijk staat het voor financieel (wan)beheer en een belastingparadijs dat goed is voor 30% van het nationaal inkomen. De stad Luxemburg is dan ook een van de rijkste van heel Europa.

We wandelen vanuit het hotel over een van de bruggen van het Petrusdal. Het zijn schitterende verbindingen met grote pilaren en bogen. Daarbij passeren we het WOII monument dat nu gesloten is.

De ontkerkelijking neemt in Europa nog steeds toe, en je kan je afvragen of er met godsdienst nog iets te verdienen valt.

Een bord aan de overkant van de straat laat zien dat de goden diversifiëren en opmerkelijke nieuwe beroepskeuzes maken om toch aan hun dagelijks brood te komen.

Bovendien mag Luxemburg dan héél rijk zijn, het haalt het niet bij Berlijn, Londen en Parijs om er maar eens drie te noemen. En toch lopen we tegen wat aardige dingen op. Allereerst is

er het juridische centrum. Als je zo klein bent als Luxemburg en als schuiven met geld een prestatie is en nooit een misdrijf, dan heb je niet heel er veel rechtspraak nodig.

En dus zit alles van jeugdrecht tot hoge raad in een kluitje gebouwen. Leuk om even te zien, maar je moet niet al te lang kijken, want dan mis je de kathedraal.

Via tripadvisor hadden we begrepen dat je die het beste links kan laten liggen.

We staan daar wat dubbel in. De Gedächtniskirche en Westminster Abbey zijn duidelijk mooier en ook met de Notre Dame gaat het de goede kant uit. Maar deze kerk is zeker niet onaardig. De gebrandschilderde ramen zijn bijzonder, met centrale sterk gekleurde delen en een wat eenvoudiger boven en onder deel. Daarnaast zijn er schitterend bewerkte pilaren.

Vorbij de kerk zie je een 21 m hoge pilaar met een gouden beeld. In haar handen heeft ze een? Donut?

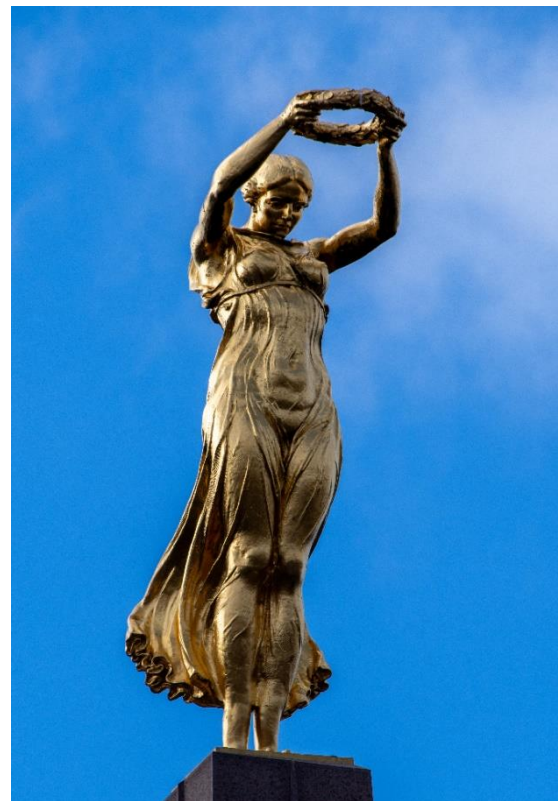
Het doet ons denken aan het aluminium beeld dat boven Boedapest uittorent en dat we al jaren "De vrouw met de croissant" noemen. Dit beeld heet Gëlle Fra. Nu we weten dat Spuerkeess spaarkas betekent is het verleidelijk dit beeld te vertalen met Geile Vrouw.

Het staat voor Gouden Dame, de godin voor de overwinning. Als je dichterbij komt wordt duidelijk dat het een oorlogsmonument is. Aanvankelijk voor de slachtoffers van WOI, maar in WOII werd het aan gort geschoten en verder vernield. De Duisters werden er niet graag aan herinnerd dat ze al een keer hadden verloren. Na de oorlog zijn de resterende stukken met veel geduld weer bij elkaar gepuzzeld. In 1985 is het, uiterlijk onbeschadigd, teruggeplaatst. Nu voor alle Luxemburgse oorlogsslachtoffers in diverse conflicten.

Met de telelens valt op dat de donut in werkelijkheid een lauwerkrans is. Maar goed, die croissant bleek ook wat anders.

Je kan hier met een brug terug naar onze

kant, maar wij trekken eerst verder de oude stad in, op zoek naar de Hammelmarsch.

Dat begint in een chique winkelstraat. Bij Dior staat zelfs een bediende strak in het pak om de deur open te doen.

Daarna is er op een plein een markt gericht op de gevolgen van oorlog op burgers. Ik kijk even te lang naar wat beenprotheses en krijg prompt de mensen van de stand in mijn nek. Als ik uitleg dat ik de zoon van een oorlogsslachtoffer ben wordt het een serieus gesprek van wat mensen zelf kunnen knutselen in oorlogsgebieden tot aan 3D prints.

Nelleke vindt het te deprimerend (en heeft gelijk) dus we lopen iets verder en vinden daar inderdaad de Hammelmarsch.

Het is een beeld van muzikanten met de hammeln, oftewel de schapen. Het beeld is zo lollig dat het de top tien van "*Dingen die je moet zien in Luxemburg*" heeft gehaald.

Ze wijdt er zelfs haar weathershot aan. Daarna lopen we naar Place Guillaume II, grand-duc de Luxembourg.

Centraal staat een beeld van een man op een paard, die zijn hoed af neemt. Wie in den Haag het Binnenhof bezoekt kent het beeld misschien. Het komt uit dezelfde mal, maar in onze residentie heet hij Koning Willem II. Daar neemt hij zijn hoed af voor de democratisch gekozen regering.

En ja het is dus dezelfde man, en laten we het er maar op houden dat hij hier het stadhuis groet. Onze WA stamt af van Jan van Nassau, maar via de inteeltlijn ook van de vader des vaderlands.

Toen de zoon van WII werd opgevolgd door Wilhelmina werd, volgens de Luxemburgse grondwet, gezocht naar een zuiver mannelijke van Nassau. En zo

werd Adolf, nazaat van broer Adolf van de vader des etc., groothertog. Zijn zoon, Willem IV, kreeg alleen dochters en vond het onzin dat alleen mannen konden opvolgen. Dus werd de grondwet veranderd en trad in 1912 de eerste vrouw aan als opperhoofd van Luxemburg.

Nu ze een ander opperhoofd hebben dan wij moet er natuurlijk ook een apart Groot-Hertogelijk paleis zijn. Die van Oranjes bleven wel in Nederland, maar een eigen van Nassau moet toch een eigen onderkomen hebben. Die staat dan ook onmiddellijk in de "te zien Top 10". Het is een enorm, en beslist niet extra lelijk paleis. En voor een paleis staat, zoals het heurt, een paleiswacht. Maar met de beperkingen in de defensiebegroting en de

opgelegde neutraliteit komt men niet verder dan één sneu menneke dat met geweer en bajonet heen en weer paradeert voor het gebouw. In afwachting van betere tijden is er wel een 2e wachthokje neer gezet. En een poltiecontainer, die verder ook dicht lijkt.

Dan wordt het langzaam haptijd en ben ik mijn pasjes kwijt, dus we lopen langs het beeld van Groot-Hertogin Charlotte, die 45 jaar aan "de macht" was, en in hoog aanzien stond, langs Gëlle Fra over de kloof terug naar ons stadsdeel en het hotel. Daarbij passeren we de Monoprix, een supermarktketen die groot is in deze regionen. We herinneren ons een belangrijk nevendoeel van onze trip: boodschappen doen in Frankrijk! En dat land is hier zo dichtbij dat we dit goed rekenen. We bevrijden de winkel van hun voorraad persillade, belangrijk bestanddeel van Nelleke's eiersalade!!!

Na een korte pauze in het hotel lunchen we bij de Coffee Fellows om de hoek. Daarna is het tijd voor wandeling twee: we lopen naar beneden de kloof in naar de Petrusse. Op weg er heen komen we langs een handwerkwinkel, waar Nelleke met een opperste vorm van zelfbeheersing alleen een paar zooltjes voor sloffen koopt.

Maar dan gaan we toch echt de weg af naar beneden. Er staan aardige huizen en iets verder kom je bij de resten van de vesting tegen en het riviertje met de stroomversnelling die altijd blij maakt.

Aan het eind van de tocht komen we bij de wijk Grund (Yep, helemaal op de grond), een werelderfgoed gebied met onder andere mooie vakwerkhuizen.

Hier een extra pagina met foto's van het dal. Het is absoluut de moeite om af te dalen, maar uiteindelijk moet je ook weer naar boven en dus zwoegen we een tijd tegen de helling op waar we weer bij Charlotte

uitkomen. Daar is men nu aan het protesteren voor de Palestijnen. We lijken ook gek ook, we zouden alleen moeten protesteren tegen iedereen die wapens hanteert en oorlog voert. Het blijft een klotenwereld.

Daarna gaan we naar het hotel dat ik alleen nog verlaat om bij Monoprix een goede broodmaaltijd voor op de kamer te scoren. Morgen nog een laatste dag in deze stad.

EEN DIEP DAL, 15 OKTOBER

Het is nu echt herfst. De bladeren verkleuren en het is fris. Maar ook zonnig, terwijl ons regen, narigheid en ellende was voorspeld. We hadden met een schuin oog gekeken naar mogelijke musea, maar met dit weer is dat zonde van de tijd.

Gisteren hebben we een stuk van het dal bekeken, het lijkt een goed plan om dat vandaag uit te breiden, en vooral Grund, waar we gisteren alleen een hoekje van hebben gezien.

Eerst een observatie. Of het een neveneffect is van het werken met geld zullen we nooit weten, maar een vergelijking met Zwitsers is op zijn plaats.

- Beiden hebben een taal die niemand snapt, waardoor bijna iedereen nog twee of drie talen voor gewone mensen beheerst,
- Ze lijken zich niet te bekommeren over hellingspercentages,
- Het dagelijks leven is niet te betalen,
- Men doet niet aan straatvuil en
- Het is ordelijk.

Een voorbeeld van het laatste: het is verkiezingstijd. Niet stiekem elkaars poster wegscheuren of overplakken, niet wild plakken en op de toegewezen borden in volgorde van lijstnummer.

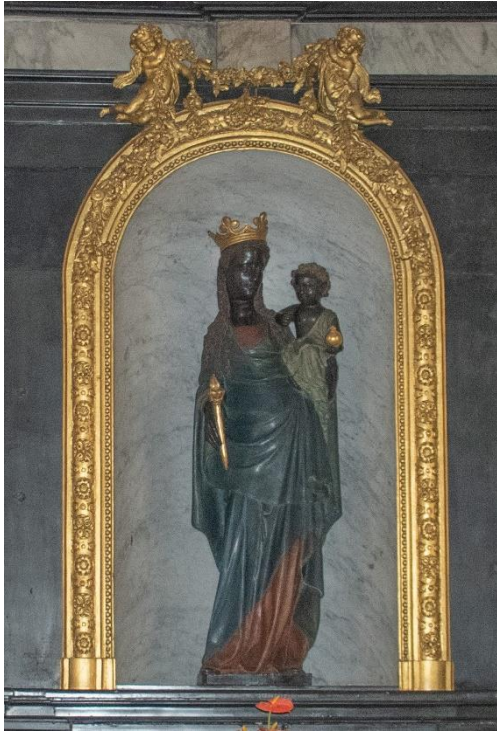
Wij hebben, tenzij we naar de Tour kijken, veel minder met stijgingspercentages. Sterker nog, als we ze kunnen vermijden staan we vooraan.

Dat laatste is goed mogelijk als je naar het juridische centrum loopt. Daar is een lift die je binnen een paar seconden naar Grund brengt. Hebben we gisteren gemist, zo jammer...

Nu pakken we de volle lengte van Grund, als doen we het niet helemaal gründlich, de wijk heeft nog een straat.

We vinden dat we met onze tocht al voldoende tegen komen.

Allereerst is de kerk van Johannes de Doper uit de 17^e eeuw. Dat is natuurlijk al fors oud, maar het altaarstuk is een beeld van Maria met Kind uit 1311. Het is een bijzonder fraai beeld, zeker ook voor de kunst uit die tijd.

Na de kerk kan je je vergapen aan de hoge rotswanden langs het dal, de rivier en de resten van het oude Fort Luxemburg.

Het leidt onvermijdelijk tot de vraag hoe het er in het verleden heeft uitgezien, dus voor 1869? Het antwoord is slecht te vinden. In Nederland werkt men hard aan digitale reconstructies van kastelen en forten die zijn verdwenen, voor Luxemburg is het op dit moment nog niet te vinden.

Wel zijn er een paar gravures en schilderijen waarvan we er een van het net halen.

Er waren in het Fort inderdaad enorme verdedigingsmuren met grote versterkte torens die

in een aantal ringen de stad beschermden. Door een beperkt aantal, goed verdedigde poorten was de stad uiteindelijk te bereiken.

Een wikipedia foto van net na het besluit de muren te slechten maakt nog veel meer duidelijk

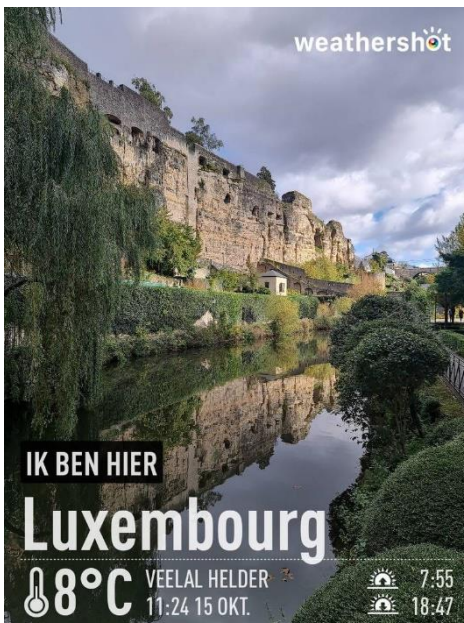

hoe imposant de verdedigingsmuur was.

Via een trap kan je naar de Ville Haut van Grund. Daar is de Trier poort en staan nog enorme stukken verdedigingsmuur. Nelleke vindt de trap te eng, maar weet via een bocht toch ook bij het mooiste deel te komen.

Twee verdedigingslijnen staan hier dicht bij elkaar, waarbij de binnenste nog een reeks torens heeft. We bekijken en fotograferen het gebied op ons gemak. Op één kapel na is alles hier zo goed onderhouden dat je beslist niet zou zeggen dat het uit de 17e eeuw stamt. Via de poort verlaten we de Haut-Ville en dalen weer af naar de rivier.

Nelleke besteed haar weathershot aan een beeld van de kazematten en de rivier de Alzette.

Hier komen we in een gebied zoals we ook in Vancouver en Trondheim hebben gezien: oude industriële gebouwen die zijn opgeknapt en een nieuwe bestemming hebben gekregen. Daarmee zitten we ook op het laagste punt in het dal.

Daaronder zit een kantoor van Microsoft en verschillende restaurants. We worden binnengepraat bij "Maybe not Bob's". Duur, maar prima bediening en goed voedsel. Als we weer naar buiten gaan zitten we zo vol dat we vlot besluiten vanavond weer op de kamer te eten.

Door een poort lopen we naar het Pfaffental, deels langs de rivier. Het is wat klimmen en dalen, maar uiteindelijk blijft de hoogte van ons hotel toch wel een naar eind omhoog.

Hier hebben ze een oplossing voor gevonden. Jawel, een lift. Die brengt ons 64 m omhoog.

En noem het laf, maar we missen de workout niet. Nelleke moet alleen haar hoogtevrees overwinnen, maar door in gestrekte draf van de lift af te lopen gaat dat bijzonder goed.

Ik kijk nog wel een keer om me heen, want dit is toch weer een andere hoek en een ander uitkijkpunt dan we eerder hebben gehad.

Monoprix blijkt op zondag open, zodat we zelfs vers brood hebben voor het avondeten, als is het het allerlaatste brood in de winkel en daarmee niet onmiddellijk onze eerste keus. Morgen naar Frankrijk!

“Boven” verdwijnen we het grote park van de stad in. Volkomen aangelegd, maar met voldoende leuke beelden, kiosken en een speeltuin met piratenschip om het leuk te houden.

Bij de Villa Vauban is een beeldende kunst tentoonstelling. We hebben vandaag genoeg gezien, maar de beelden buiten pakken we toch even meer. Het werk van Niki de Saint Phalle waardeer ik al jaren en mag ook nu weer niet in de foto verzameling ontbreken.

Als jonge (al hoewel) grootouders maken we een speciaal studie van de huidige speeltuinen, al vermoedt Nelleke dat deze tevens fungeert als het hoofdkantoor van de Luxemburgse Piratenpartij.

Daarna is het het park uit en bij de “vrouw met de donut” weer de kloof over voor de laatste meters naar het hotel.

FRANKRIJK

LUXEMBURG – COLMAR, 16 OKTOBER

Het weer is nog steeds geweldig. We ontbijten voor een laatste keer tussen alle vreemde kunst/kitsch voorwerpen in de ontbijtzaal en zetten koers richting Frankrijk.

Toen ik de 1^e keer naar de Verenigde Staten vloog zat ik naast een pubermeisje dat enthousiast vertelde dat ze met haar grote broer een tocht door Europa had gemaakt. Alleen over Luxemburg was ze ernstig teleurgesteld. Ze was in slaap gevallen in de auto en had het land gemist. Als je aan het watten² ben kan je maar beter wakker blijven, maar we zijn verheugend snel het land uit met het tevreden gevoel dat we nu een behoorlijk beeld van de hoofdstad hebben en dat dit een heel aardig beeld is.

---

² Gasgeven in een elektrische auto kan niet....

Zij die naar de stad toe willen hebben ongetwijfeld een andere mening. Kilometerslang rijden we langs stilstaand en nauwelijks rijdend verkeer.

Bij Thionville worden de aanduidingen boven de weg Franstalig en de borden krijgen een Frans karakter. Het is dus aannemelijk dat we de grens zijn gepasseerd.

Opmerkelijk is dat wegborden melden dat je keihard achter “les Bleus” moet staan, maar niet keihard mag rijden.

Verder rijden we voor een deel peage, en dan mag je hard. Maar dan blijkt ook dat dit stroom vreet. We zouden meer dan 100 km over moeten houden, maar dat loopt al gauw terug naar 35. En hoewel het nog steeds te doen lijkt om bij het hotel te komen stoppen we toch maar bij een Shell station voor een snellader.

Daar blijkt dat Nelleke nog steeds een fenomeen is in het temmen van laadpalen. Maar ook dat een pas van de multinational Shell alleen in eigen land werkt.

In ieder geval leren we zo dat ook met creditcards betaald kan worden en dat snelladen echt werkt. Een kop koffie en een croissant en je kan door.

Daarna hebben we de grootst mogelijke ruzie. Niet met elkaar, maar met Young Oen die geen talen spreekt en niet kan lezen zodat we de eindbestemming niet in de routeplanner krijgen.

Kenners weten, dat als ze dit beeld zien, ze niet in New York, Parijs of in de plas van Bussloo zijn, maar in Colmar.

DE vraag is dan hoe komen ze zo zout om een kopie van 12 meter van een van de meest iconische beelden ter wereld op een rotonde te zetten. Het antwoord is verbijsterend simpel: Frédéric Auguste Bartholdi, de ontwerper van het beeld kwam uit Colmar. Het leek het stadje passend om in 2004, 100 jaar na zijn dood, een kleurige kopie in de plaats neer te zetten.

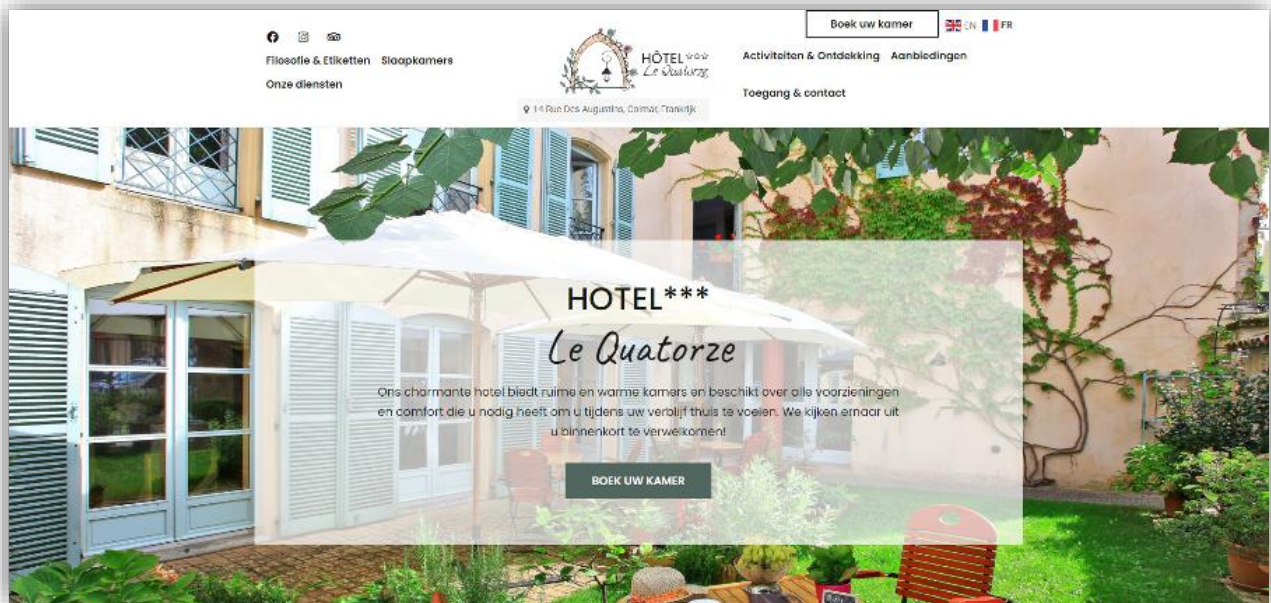
Formeel valt de stad onder de Vogezen, maar feitelijk ligt het er net ten oosten van en zie je keten prachtig op de achtergrond liggen.

Met veel moeite weten we uiteindelijk het hotel te vinden. De grote lijn is duidelijk, maar dan moet je de kleine peststraatjes van de oude binnenstad in.

Daar is hotel Quatorze. Aardige ontvangst, maar verder helemaal niets om over naar huis te schrijven. Waarom we een bad midden in de kamer willen is me een raadsel. Het is er koud en dit type ik op draadijzeren stoel die ik van een balkon heb gehaald.

Ondertussen hebben we de auto naar de parkeergarage gebracht wat een dikke kilometer rijden is, en 3 minuten lopen. Eenrichtingverkeer is een opmerkelijk verschijnsel. De parkeergarage ligt onder het centrale park dat is opgedragen aan Jean Rapp (1771-1821), beroemd geworden in de knok met zijn maten onder Napoleon. Er staat een groot beeld van hem op het plein, maar een paard erbij kon er niet vanaf

Het is pas net na de middag als we aankomen, dus we hebben uitgebreid de tijd om de stad te bezoeken. We doen een paar uur over twee kilometer en dat krijg je alleen voor elkaar als er veel te zien is. Wisten we al, maar het is toch is het een aangename verrassing om al die vakwerkhuzen bij elkaar te zien, fraai omringd door duizenden toeristen. Corona lijkt echt voorbij, vooral de Japanners, al dan niet met selfiestick, komen in hordes voorbij.

Er stroomt water door het centrum (La Lauch en zijstroompjes) waar de toeristen in hele platte bootje rondrijven en aan yoga doen om onder de extreem lage bruggen door te komen.

De lunch is niet verder gekomen dan een pain au chocolate bij het laden dus besluit ik er als goed toerist er crêpes achteraan te stoppen. En weer lijkt au chocolate me een goede keuze. De pannenkoek wordt kundig gebakken en voorzien van een dikke laag Nutella. Niet mijn eerste keus, maar het is smakelijk.

Een opmerkelijk beeld is dat van Manneke Pis. Het gebied waar we door gereden zijn op weg naar Colmar was strijdtoneel in de beide wereldoorlogen. Zaken als de Maginot-linie en Hagenau zijn berucht.

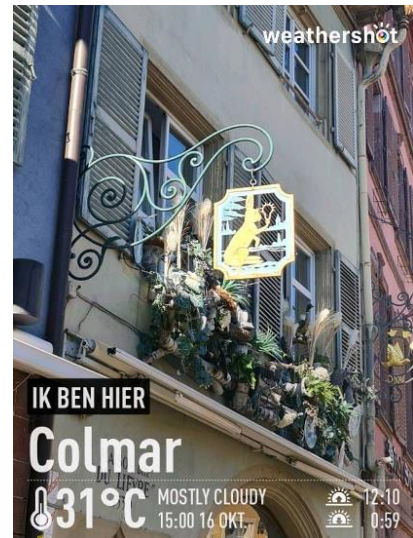

Het leek de stad Brussel wel een leuk idee om met Colmar vier jaar vrede te vieren en ze in 1922 een kopie van 't Menneke cadeau te doen.

Misschien dat er bij het eerste lustrum, een jaar later, ook nog een loodgieter aan te pas had kunnen komen, maar nu staat er alleen een mannetje. En als het dan geen zeikertje is, dan blijft er eigenlijk echt niets over. In de overvloed van

detail valt het verder niet op. Nelleke fotografeert een paar oude uithangborden in de Veille Ville. Aan het huis van de haas hangt bijvoorbeeld, jawel, een haas. Maar in de loop der tijd is het bord toch wat aangepast. Nu zit hij met een gloeilamp in zijn poten.

De oude markthal is dicht, dus dat is voor later in de week, en dat is geen straf. Wel lopen we nog een aardige kerk in.

Na de siësta gaan we eten bij Schwendi. Leuk oud vakwerkhuis met norske bediening die in hoog tempo toeristenmenu's rond brengt. Maar alles bij elkaar best een positieve ervaring.

LA BRESSE, 17 OKTOBER

Tegen de tijd dat we wakker worden blijkt het alweer mooi weer. Het hotel is niet spontaan beter geworden, maar wel wat warmer. En het ontbijt is perfect. Er wordt verse jus en prima koffie voor ons neergezet.

We bedenken dat zo'n mooie dag het beste in de Vogezes kan worden doorgebracht. Een rondrit langs La Bresse, Gerardmer en Gazon du Faing lijkt ons wel. En een hypermarche bezoeken voor meer Franse producten.

Hoewel de Prof altijd zei dat Colmar in de Vogezes ligt is niets minder waar. Het ligt in de Elzas. En nu we het er toch over hebben moeten we direct maar even stilstaan bij de Prof. We zijn bioloog. Nelleke heeft een specialisatie in houtsoorten gedaan en ik in palynologie. Oftewel stuifmeel onderzoek. Stuifmeelkorrels kunnen tienduizenden jaren bewaard blijven en als ze netjes worden opgestapeld kan je zien hoe de plantenwereld zich in de loop van de tijd ontwikkelt. Dan kan je met de logische en zinvolle vraag komen "*Waar stapelt stuifmeel zich netjes op, en hoe komt het dat je dan geen hooikoorts krijgt?*".

Het simpele antwoord is "in veen". In Nederland is dat vrij lastig, want we hebben het veen op zoveel mogelijk plaatsen afgegraven en in de fik gestoken. Onderzoek in eigen land is niet onmogelijk, maar wel lastig. In de Vogezes ligt dat anders. Er zijn dalen waar het water blijft staan. En in die meren ontwikkelen zich moerassen en venen. Dat is een heel zure omgeving waar het stuifmeel direct uitgestoven is en wordt geconserveerd in het veen.

En als je eenmaal iets over veen weet dan is het prachtig om te bezoeken.

Weliswaar kan je er nog steeds ver in weg zakken, maar deel van de veenwetenschap is dat je dat vermijdt. De talrijke veenplanten, zoals varens, biezen, (bos)bessen en veenpluis kan je prima bekijken zonder tot je middel in de bagger te verdwijnen. En die natuur willen we deze vakantie weer zien.

Maar voor je bij de dalen bent moet je eerst tegen de bergketen op. Aan de oostkant van de Vogezes is het een en al wijnbouw. Nu is de Elzasser wijn beroemd, dus dat is niet verwonderlijk.

Daarna wordt het snel hoger. De Vogezes is een middelgebergte, en ondanks het kreunen van de deelnemers aan de Tour de France niet echt hoog.

We rijden naar de Col de la Schlucht, met zijn 1139 meter een van de hoogste passen. Je komt er door een klein tunneltje dat ik in mijn studententijd het absolute einde vond. Nog steeds heb je er een prachtig uitzicht over de diverse ruggen en dalen van de bergketen. Helaas is de klimaatverandering ook goed te zien. Er staan enorme aantallen dode bomen op de hellingen.

De top is veranderd. Men heeft bedacht dat wintersport een lucratieve bezigheid is en heeft een kabelbaan naar de top aangelegd. Door de klimaatverandering is die nu alleen nog inzetbaar voor wandelaar en mensen die even boven willen kijken. Ook is er nu een klein winkelcentrum, betere parkeerplaatsen en, jawel, weer een Manneke pis dat drinkbaar water spuit voor de bezoekers.

We kijken rond, en stappen een kerkje binnen dat er de afgelopen jaren is neergezet. Helaas is niet de ouderwetse middeleeuwse kwaliteit, het gebouw moet nu al volledig gerenoveerd worden. Dat geldt niet voor Chalet Hartman uit 1860 dat er naast staat. De keuken is nog niet open, maar men schenkt koffie en die smaakt prima.

Daarna dalen we af richting La Bresse. Even voor de plaats is hier *Etang des Feignes sous Vologne* waar we uitstappen om het eerste echte veen van dichtbij te zien. In

het midden van het gebied is nog een meertje. Gelet op de zompigheid van veen kan je daar alleen maar bewonderend naar kijken.

Eenmaal in La Bresse zie ik parkeerplaatsen die zijn genummerd van zes tot een. Eén lijkt me wel wat, lekker dicht bij het dorp. Helaas, ook die blijkt nog twee kilometer van het centrum te liggen. Maar we kunnen leuk rondkijken in het dal waar we twee keer hebben

gelogeed in "Panoramique" dat hoger tegen de berg ligt/lag en waar je via een onmogelijk

weggetje naar toe moest. Volgens Nelleke is er veel bijgebouwd in de plaats. Ze heeft ongetwijfeld gelijk, na zo'n 45 jaar staat het me niet meer helemaal scherp voor de ogen.

Wel leuk is dat op een van de hellingen nog resten van eeuwenoude muurtjes staan die werden gebruikt om het vee bijeen te houden. Nu grazen er schapen omheen.

Nieuw is in ieder geval het restaurant in het centrum, wat rond lunchtijd niet verkeerd valt. Nu zijn Fransen dol op lunch, mits het een warme maaltijd is die op het gemak met veel wijn wordt weggegoten. Die wijn laten we voor wat het is, maar we kunnen niet anders zeggen dan dat we goed gevuld weer naar buiten stappen. Ik bied aan de auto op te halen die nog steeds 2 kilometer verderop staat, maar nu helling opwaarts.

Je komt langs wat aardige beelden, waaronder een granieten wielrennertje dat je er aan herinnert dat de tour hier regelmatig langs komt.

De parkeerplaats oprijden was een eitje, er af blijkt een toeristische route waarbij je de helling af moet tot een beekje en daarna weer terug tot weghoogte.

Aardig weetje: met het water rond la Bresse wordt al heel lang elektriciteit opgewekt. Bresse was de eerste plaats in Frankrijk met een elektriciteitsnet voor het hele dorp.

La

In het centrum pik ik Nelleke op en we bedenken dat we vlak bij het Lac des Corbeaux zijn waar we 44 jaar geleden nog foto's hebben gemaakt van een zeer zwangere Nelleke.

Ook hier is de situatie radicaal veranderd. Er is nu een parkeerplaats en een wandelpad rond het meer. Het is vakantie en dan moet je doen wat je wilt, dus we wandelen het meer rond. Er staan borden dat je het meer niet mag leegvissen en al helemaal niet de karpers. Die zien de karpers niet, maar in het gedeelte van het meer dat nog in de zon staat wemelt het van de forellen.

Terug bij de auto trekken we de conclusie dat we een goed plan voor vandaag hadden, maar dat het hier eindigt, het is al tegen vijven.

We pakken een andere weg terug en komen onbedoeld langs Panoramique. Het ziet er perfect uit. Mooi afgetimmerd, gave trap en niets dat duidt dat het ook een kot is geweest waar studenten tijdens hun veldwerk werden geparkeerd. Ook de weg naar het dal is een normale weg geworden zodat we niet door bagger en grit hoeven te rijden. Uiterst omzichtig passeer ik een blinde wandelaar die de elektrische auto niet hoort, maar die ons wel vriendelijk groet als we worden opgemerkt.

En dan is het richting Colmar en naar een hypermarche, die tenslotte een standaard deel van onze vakanties zijn. Er blijkt ruim in laadpalen te zijn voorzien, dus de auto gaat aan de prik terwijl wij onze broodmaaltijd voor vanavond scoren (en wat dingen die we altijd in Frankrijk kopen). 's Avonds fotografeer ik nog wat "Colmar a nuit". Morgen deel 2 van de geplande tocht.

GERARDMER & GAZON DU FAING, 18 OKTOBER

We komen laat op gang. In de ontbijtzaal is geen personeel en er is al veel op. Nu houd je me niet tegen door een toonbank als ik koffie ruik, dus tegen de tijd dat er iemand verschijnt lopen net de laatste druppels door.

Na het ontbijt is het tijd om weer richting de Vogezen te gaan. Ik doe een poging Young Oen de weg naar Gérardmer te laten plannen. “Gérarmé” zeggen de Fransen. Young Oen verstaat dat niet, dus we moeten verzinnen wat wel werkt. Ga naar Gerard Mèr stel ik voor. En zowaar, er komt een route.

Tot aan de Col de la Schlucht is die hetzelfde, maar nu stoppen we eerst bij de wijngaarden voor wat foto's. En we passeren Munster,

waarbij Nelleke vandaag onderweg fotografeert. Munster heeft ongetwijfeld héél veel te bieden, maar uiteindelijk blijft het voor ons de plek van de Munster kaas. Mogelijk zijn er kazen die nog sterker ruiken, maar bij deze hebben we nog een verhaal. Tijdens een van onze biologie studiereizen had iemand zo'n kaas gekocht. Toen de, verder uiterst tolerante, buschauffeur de kaas rook ging hij in de ankers en gooide iedereen uit de bus met de opmerking: jullie gooien die stinkkaas weg, of eten hem nu op, maar hij komt niet terug in de bus. Die dag heb ik Munsterkaas leren eten 😊

We bereiken Gérardmer, na het Longemer gepasseerd te hebben. Ik wil de plaats graag nog een keer zien omdat de tocht erheen zo leuk is en omdat we er jaren terug met vakantie zijn geweest. De plaats ligt aan een van de grootste meren van de Vogezen, prachtig tussen de omgevende bergen.

We lopen langs de, nu gesloten,

duikclub waar ik op bezoek ben geweest en kijken even om de hoek bij Les Sapins, de camping waar we zijn geweest.

Dan wordt het tijd voor een bezoek aan het Gazon. Young Oen geeft geen krimp. Die kent ie niet. Tenzij we minimaal 70 km willen rijden naar een niet gerelateerde plek.

Rij maar naar Colmar geven we in, in de wetenschap dat we de juiste afslag onderweg kennen. Blij meldt de software waar we zijn. “Col de la Schlucht” wordt blij gemeld.

We bedenken dat de lunch een goede methode is om bij te komen van deze uitspraak van de Col de la Schlucht. We stappen weer binnen in het chalet aan de top. Ik bestel een flammkuchen en we vragen ons af waar dat ineens vandaan komt. Een paar jaar geleden hebben we er een in Orvelte gegeten en die was niet slecht. Nu zie je ze overal.

Wat onderzoek laat zien dat het een echt streekproduct is. Bakkers probeerden met wat restdeeg of de hout gestookte ovens de juiste temperatuur hadden. Als snel kwam men er achter dat je een uitje en wat kaas op dit testgebak kon gooien en dat dat best smakelijk was. Zo werd een restproduct een streekproduct en was de flammkuchen geboren. Daar de wereld is overspoeld door de pizza (met meer aandacht voor de bodem) is de Elzasser specialiteit nooit veel verder gekomen. Maar ik raad hem aan.

Bij het Gazon du Faing gaan de wandelschoenen aan en komen de -stokken uit de auto. Het Gazon is het veen dat ik heb onderzocht heb. Het is een blanket bog, een veen dat op een bergtop is ontstaan, 12.000 jaar geleden na de laatste ijstijd. Het veenpluis en het mos hielden het water vast en zo breidde de deken zich langzaam uit over de top. In de Vogezen is dat alleen op deze plek gebeurd. Verder moet je naar Schotland of Scandinavië voor dit veentype. Alleen als je weet waar je moet kijken zie je de stroompjes nog. Het water verbindt onzichtbaar de veendeken, al is te zien dat er verdroging plaatsvindt. De Fransen erkennen inmiddels dat het een uniek natuurgebied is en doen veel aan bescherming. Waar je vroeger dwars door het veen kon, helaas met veel boorapparatuur voor onderzoek op de schouder, mag je nu alleen op de paden. Maar zelfs dan is er genoeg te

zien. De herfst laat de bosbessen roodbruin kleuren wat een prachtig contrast is met het groene veenmos en de hooikleurige resten van veenpluis. De lijsterbessen staan in vrucht en de gentianen zijn aan het afsterven. De route die we nemen leidt naar de rand van de berg

op een punt waar het steil naar beneden gaat en je in de diepte het Lac des Truites ziet liggen. We volgen die rand een stuk tot het hoogste punt op, 1302 m. Er staat een tafel met uitleg wat er in welke richting te vinden is, en een grenspaal met een F.

De Elzas is een gebied waar Fransen en Duitsers jaren oorlogen om hebben gevoerd. Het stuk “over het randje” was regelmatig Duits, maar is op dit moment weer terug bij Frankrijk. (De Fransen bestrijden het Duits nog steeds en hebben het bijvoorbeeld steevast over Tarte Flambée als iedereen over Flammkuchen spreekt).

Onze route gaat via een erkend pad dwars door het veen terug naar de herberg aan de grens van het Gazon, dicht bij de plek waar de auto is geparkeerd. We zien weinig andere wandelaars in dit deel van de wandeling, maar een van hen vat het hier

krachtig samen met “*c’est superbe*”.

De lucht begint dreigend te worden en tegen de tijd dat we bij de Leclerc in Colmar zijn regent het. We doen er boodschappen in slow motion, zodat de auto kan opladen. Na zoveel bosbessen gezien te hebben versterk ik de slow motion met een tarte myrtille. Zeg maar een Limburgse vlaai, maar met een wat mindere bodem. Want Leclerc heeft naast een supermarkt ook een restaurant, een complete gamma, kledingwinkel en expert onder het dak.

Uiteindelijk kom je in de rij bij een caissière. In eerder vakantieverslagen heb ik er lange trieste en verontwaardigde stukken over geschreven. Nu stellen we vast dat het een uitstervend cultureel verschijnsel is. De zelfscan is begonnen aan een opmars (helaas alleen

voor mensen met een pasje), afrekenen met cheques is afgeschaft, de prijzen worden niet meer teruggerekend naar de oude franc en korting wordt niet via oude kassabonnen en krantjes verrekend.

Bovendien lijken de caissières zich er van bewust dat hun werktempo in enige relatie tot de zelfscan moet staan. Cultureel erfgoed of niet, ik juich het uitsterven van deze Franse vakvrouwen toe.

Voor we aankomen bij de parkeergarage roept Young Oen behulpzaam dat we op de Roe Prins Peel rijden. De relatie met de Rue Principale blijft me ontgaan, maar we komen op de bestemming dus wat zal ik zeuren. Door de regen gaan we naar het hotel. Voor vandaag is het mooi geweest, met een broodmaaltijd op de kamer besluiten we de dag.

COLMAR, 19 OKTOBER

Het regent. En de bediening is weer elders actief. Eigenlijk best wel schandig voor een 4 sterren hotel.

Maar we pakken onze maaltijd en op enig moment komt er wel iemand langs.

We besluiten een luie dag te houden en richting oude stad te wandelen. Vandaag richt ik de camera vooral op kleine dingen, zoals alles met ooievaars. De ooievaar is het symbool van de Elzas. Ze zijn beschermd en worden gezien als cultureel erfgoed. Ook is het een bron voor doe-het-zelvers.

En ook de vele poortjes in de stad zijn het fotograferen waard.

Het uiteindelijke doel is de overdekte markthal, die vanochtend wordt omgeven

door een markt met groente, fruit en meuk. Een koopman in kruiden wil dat ik hem

fotografeer. Niet mijn gewoonte, maar dit is zo kleurig dat ik er voor ga.

De hal is niet onaardig en ze hebben goede koffie die een hoog geblondeerde jongen ons vriendelijk brengt.

Daarna houden we wat rust en probeer ik tevergeefs een oplaad plek te krijgen.

Rond lunchtijd willen we een stokbrood scoren, maar als we een tentje met koffie en belegde broodjes binnenlopen zijn we verkocht, dus gaan we met een kant en klare lunch terug naar de kamer. Daar belt Esther met de blijde mededeling dat ze is aangenomen bij de NOS.

Ook een volgende poging de auto op te laden mislukt. Niet getreurd, in de middag lopen we wel naar het Bartholdi (1834-1904) museum.

Het is een opmerkelijk verhaal. Bartholdi kwam uit de gegoede burgerij en maakte aardige beelden. Probleem was dat hij klassieke beelden maakte in een periode van moderne kunst. In feite was hij gewoon oerouderwets. Maar als enige kunstenaar van Colmar werd er toch maar een museum aan hem gewijd. Daarbij was er een tweede probleem. Hij was een echte Fransman in de tijd dat Duitsland en Frankrijk steeds oorlog voerden om de Elzas. Tijdens WOII vonden de nazi's het slopen van de grotere werken van onze beeldhouwer wel een goed plan. Dus nu

was er een matig museum van een matig kunstenaar waarvan de grote werken waren gesloopt. In 1972 was het tragisch dieptepunt met nog geen 200 museumbezoekers per jaar. Men besloot de tent te sluiten en Bartholdi over te laten aan de geschiedschrijving.

Tot een paar jaar later de Amerikanen kwamen. In aanloop naar hun 200-jarig bestaan wilden ze wel weten waar de maker van "hun" beeld vandaan kwam. Goh, ja, Vrijheidsbeeld, dat was toch wel een ding. Dus museum weer open en opgekalefaterd. In de nieuwe vorm vinden wij het zeer de moeite waard met de vele voorstudies van zijn werk en een reeks best aardige beelden. Hij krijgt daarom een extra pagina.

Even kijken we naar binnen bij het chocolademuseum in dezelfde straat. Daar worden we niet heel enthousiast van. En dus brengen we de rest van de middag in het hotel door.

's Avonds willen we uit eten. De keuze in Colmar is groot, zolang je maar friet, burgers en of

flammkuchen wilt. En vooraf hebt gereserveerd. Dat hebben we niet, dus na weggestuurd te zijn bij een paar restaurants eindigen we bij O'Murhy's, een tent met BH's en slippers aan het plafond, en waar je aan de tafel blijft plakken. Het eten wordt geserveerd in een plastic mandje, maar smaakt verrassend goed. Toch hebben we voor morgen elders gereserveerd 😊. En dan begeeft de laptop het vlak nadat we terug zijn ☹️.

GRAND BALLON, 20 OKTOBER

Het regent nog steeds. Toch besluiten we niet bij de pakken neer te zitten. Allereerst de strijd met de laptop. Na een nacht leeglopen komt hij traag op gang en er blijkt een poort te storen. Onmiddellijk worden alle foto's en bestanden alsnog naar een USB stick overgezet.

De bediening bij het ontbijt is weer ruk. Vandaag verdommen ze het zelfs verse jus te persen.

Daarna pakken we de auto en gaan kijken bij een Hyper U. Het laat zich raden, groter dan een Super U en met een vrije plek bij de snellader. We scoren een kop koffie en iets eten voor onderweg en zetten koers richt Grand Ballon, die gaat via de Route des Crêtes (Bergkamroute) waar we eergisteren ook al een deel van gereden hebben. Voor je op de top bent passeer je de Hartmannswillerkopf die de Fransen hebben omgedoopt tot Viel Armand. Het sentiment "Frans" of "Duits" speelt nog steeds.

Het is duidelijk herfst, de wind blaast de bladeren massaal van de bomen, waardoor de hele route bezaaid is. Het is daardoor nat en fris, maar het levert prachtige uitzichten en plaatjes op. Dat wordt minder als we de top van de Grand Ballon naderen. De weg brengt ons tot 1360 meter, en we zouden naar 1424 kunnen wandelen naar, volgens de toeristensector, magnifieke uitzichten in alle richtingen.

Op de top van de col staan wat gebouwen. Eén is het restaurant/giftshop Alpenblick. De naam is waarschijnlijk gekozen op een dag als dit, waarbij de mist zo dicht is, dat je de overkant van de weg niet kan zien. De eigenaren hebben waarschijnlijk behoord tot het Duitse kamp en bedacht bij welk Duitstalig gebergte ze het liefste zouden willen aansluiten. Dat geologie anders werkt leg je nationalisten niet uit. Op de weg terug naar beneden passeren we diverse bergtoppen, zoals le Markstein. Nelleke ontdekt een zeker schizofrenie in het taalgebruik, wat voor haar zijn hoogtepunt vindt in de Col du Platzerwasel. We denken dat nu noch de Duitsers, noch de Fransen het kunnen uitspreken.

Het gebied is in de wereldoorlogen een groot strijdtoneel geweest. Nu wordt de strijd hier nog regelmatig op de fiets uitgevochten. Het doet ons dan ook een genoegen de naam Wout Poels, tussen vele anderen, op de weg geschilderd te zien.

Voor in de middag komen we weer in Colmar. Tijd voor een stevige siësta en om te constateren dat er een TV in de

kamer is gezet. Hebben we niet om gevraagd, en zeker niet om mijn spullen op te stapelen om de verhuizing mogelijk te maken. Ik schuif het onding op een poot zo veel mogelijk naar achteren en bedenk dat een vorige bezoeker het onding waarschijnlijk helemaal heeft omgedonderd en dat dit een nieuw, of gerestaureerd, exemplaar is. Na een tijdje krijg ik zin in koffie en loop Colmar in. Zelf noemen ze de plaats het "Venetië van het noorden". Ik houd het er op dat noch de Duitsers, noch de Fransen Giethoorn uit kunnen spreken. En toegegeven, er lopen een paar sloten door het dorp, maar Venetië? Laat staan Giethoorn!

De koffie scoor ik vrij eenvoudig, en en passant los ik ook een ander raadsel op. Het valt op dat er veel politie door het straatje, waar ons hotel quatorze aan ligt, raast. Vaak met vrolijke blauwe kleuren en herrie. Aan het eind van de straat, dit bij de hoofdstraat en het oude marktplein staan ze dan stil. Met de twee koffie in mijn hand zie ik vanavond de laatste wegrijden. Op de plaats waar hij vertrekt staat in witte straatstenen "police" en "gendarmerie". We zitten dus min of meer naast het politiebureau.

Na de culinaire ervaring van gisteren hebben we nu gereserveerd. Om precies te zijn bij Hansi, museum en restaurant, vernoemd naar een andere kunstenaar uit Colmar: Jean-Jacques Waltz (1873-1951): Uncle Hansi. Het zit in een eeuwenoud pand. Om 18:30 staat er al een rijtje mensen te wachten voor het restaurant. Een voor een worden ze, na de vraag "reservation?" heen gestuurd. Na mij aujourd'hui oui is onze naam genoeg om een tafel te krijgen. "Deutsch, Francois, Italiano menu?" wordt gevraagd. "Nederlands" probeer ik. "That's English" concludeert de ober met groot enthousiasme.

Nelleke neemt een salade en ik een cordon bleu met munster kaas. Zo zouden ze die altijd moeten maken!

Het eten is zo goed dat we voor een toetje gaan. Ik vraag om een tarte flambée myrtilles. De ober waarschuwt dat die wel stevig is. Loopt vast los denk

ik. De foto bewijst het tegendeel. Morgen gaan we weer. En neem ik weer *een pom de lisbeth*, want zo heet een Apfelschörle hier!

Vakantie is ook een goed plan maken en dan iets totaal anders gaan doen. De knok is millennia een groot (en zinloos) tijdverdrijf geweest in deze regio. Om te voorkomen dat de mensen uit de Rijn vlakte de bergen in zouden trekken zijn er in de loop der eeuwen diverse kastelen gebouwd om dingen te gooien en schieten naar de laagvlakters.

Met de toenemende vuurkracht is de waarde van grote kastelen sterk afgenomen. Ook de fut om die grote tochtige kolossen te onderhouden is heel sterk teruggelopen. Bij het rijden

van en naar de bergen zien we dan ook veel ruïnes staan. Het bekijken van wat ruïnes is dan ook het plan van vandaag. Helaas bij het eerste dorp staat geen bord naar de torens "ergens op die berg". Tijdens de zoektocht komen we langs het dorpje Maison à la Montagne, dat zo oud is dat ze zelfs de Duitse naam nog gebruiken. Een bord heeft aan dat Bergheim 14e eeuws is. En dat is wel een stop waard.

Bovendien zijn ze lid van *Les*

Plus Beaux Villages de France, en dan ben je wat, ook al zijn er meer logo's rond het thema "ik ben de mooiste" in Frankrijk in omloop.

Het is een klein dorp. Aan het eind van de vorige eeuw had het nog geen 2000 inwoners, deze eeuw heeft niemand de moeite genomen om opnieuw te tellen. Het hele dorp ademt dat het daar dik vrede mee heeft.

En het is echt oud. Men heeft een graf van een knok van 6000 jaar geleden gevonden en het is bekend dat het huidige dorp is gebouwd op de resten van een Romeinse plaats. Bergheim zelf kreeg in 1303 allerlei rechten, waaronder het muntrecht. Met alle kastelen boven op de bergen was een behoorlijke verdediging belangrijk en men begon al snel met de bouw van de stadmauern. Deze ramparts zijn nog voor een groot deel intact, inclusief een aantal wachttorens. Van die laatsten moet wel worden vermeld dat ze koud en tochtig waren en dat een deel daarom is omgebouwd tot behagelijke woninkjes.

Het dorp zelf wordt gekenmerkt door een hoeveelheid vakwerkhuisen waar Colmar jaloers op zou worden. Daarnaast is het minder toeristisch; wie hier een knuffelooievaar wil zoeken moet goed zoeken. Er staat een oude kerk, de Notre-Dame de l'Assomption. Oorspronkelijk uit 750, maar als gelovige ben je er op enig moment op uitgekeken, dus in 1320 ging de boel plat en werd de huidige kerk neergezet. In de 18e eeuw is groot onderhoud, inclusief verbouwing uitgevoerd. Beroemd zijn de fresco's binnen en buiten.

We lopen zeer uitgebreid rond. De middeleeuwse tuin loopt in de herfst op zijn eind, en van het plein van de wijnstokhandel moet je weten waar het voor gediend heeft, al is het nog steeds een aardig pleintje. Het echte dorpsplein, met het stadhuis is veel groter en imposant in zijn omgeving met weer veel vakwerkhuisen met veel bloemen.

Op de terugweg zien we in de verre verte weer een kasteel. Daar zijn we 19 jaar geleden met dochter en nicht geweest. En daarbij sneuvelt de rest van het zorgvuldig bedachte plan. Na een kop koffie zetten we richting Haut Koenigsbourg.

Het is een bijzonder verhaal. Het kasteel is uit de 12^e eeuw en is daarna, vooral in de 15^e eeuw uitgebouwd. Door de ligging kijkt het uit over de Rijnvlakte vanaf een strategische plek op een berg.

Mooi gelegen en strategisch of niet: het ging de weg van alle kastelen uit die tijd en raakte in verval. Tot aan het eind van de 19^e eeuw Wilhelm II, keizer te Duitsland, het een mooie plek vond. Die op dat moment ook nog ernstig in Duitse handen was. Hij besloot de ruïne in oorspronkelijke staat te herstellen en trok een historicus/bouwmeester aan om het werk op te pakken.

Die laatste is historisch grondig te werk gegaan en heeft het vanaf het oorspronkelijke bouwplan weer opgebouwd.

Klein probleem: de keizer kwam af en toe langs en wenste zijn plan “een voorbeeldkasteel waarbij de middeleeuwen weer tot leven werden gebracht” goed uitgevoerd te zien. En als in zijn fantasie een grote zaal twee keer zo hoog was als wat er werd gebouwd, dan moest er maar een plafonnetje uit om meer hoogte te krijgen. Ook diende een kasteel een molen te hebben. Die staat dus nu ergens op een dak. Maar verder klopt alles heel aardig. Tijdens WO1 werd de keizer er uitgeschopt en mocht hij zijn

dagen verder in Doorn doorbrengen.³ Hoewel het kasteel Frans, Duits en daarna weer Frans werd, is men ernstig blijven klussen aan het geheel, en houdt dat tot de dag van vandaag vol.

Andermaal ben ik te pessimistisch over parkeermogelijkheden en zet de auto 600 m te vroeg aan de kant. Maar goed heuveltje op is goed voor de conditie zullen we maar zeggen. Eenmaal boven mogen we direct in de rij. Het is een populaire attractie en mensen staan in de rij om binnen te komen. Daarbij kijken ze niet wat de opties zijn, dus de kassa moet iedere keer uitleggen wat er zo al kan. Mijn: oud 2x, rondhobbelen⁴ werkt perfect. In de kassazaal is genoeg te zien zoals het skelet van een zeemeermin en een Halloweenscene met harnessen waar Nelleke een weathershot van maakt.

Daarna kan je een groot stuk van het gemeubileerde en bewapende kasteel bezichtigen mooie meubels, kanonnen, tegelkachels en veel beelden. Eenmaal boven op het hoogst bereikbare punt kan je kanonnen aaien, maar ook en vooral genieten van het adembenemende uitzicht over de Rijn vlakte. Kortom, we verklaren dit “geen” plan geslaagd.

³ En daar een bos omhakken, maar dat is een heel ander verhaal.

⁴ Senior, visite libre, deux svp

Bij terugkeer is het tijd voor een siësta, en daarna voor een fotojacht rond het thema "ooievaar". Het symbool van de Elzas verdient een eigen pagina.

Daarna melden we ons weer bij Hansi. Online boeken lukte niet, maar de ober gaf aan dat we ook vandaag zeer welkom zouden zijn.

Daarvan is geen woord gelogen. We worden herkend en krijgen een betere plek dan gisteren. Ik zit nu met mijn gezicht naar de deur en zie dat er meer mensen worden weggestuurd dan binnengelaten. We blijken echt voor een razend populair, maar ook betaalbaar en smakelijk restaurant gekozen te hebben.

Na het eten doe ik nog een klein rondje verlichte binnenstad. De Elzas/Vogezes zitten er op.

COLMAR - REIMS, 22 OKTOBER

De dag begint met het laden van de koffers en schrik. De parkeergarage zit dicht en het kaartje in de auto. Ergens achter een klepje vind ik een knop. Ik hoef geen uitleg te geven van mijn problemen. In Frans en Engels krijg ik direct te horen dat ik de deur open kan trekken.

Daarna is het naar Q14, die proberen voor de 2^e keer af te rekenen, en de stad uit richting Reims.

De route gaat eerst nog een belangrijk stuk door de Vogezes, maar komt dan uit op een mooi hevellandschap met bomen in de meest waanzinnige herfstkleuren. En er zit veel maretak in die bomen. We maken twee oplaadstops. Niet omdat het moet, maar omdat het kan. Google etc. geeft het nog niet aan, maar er worden grote stations met snelladers aangelegd, waar je moet doordrinken om je koffie binnen de oplaadtijd weg te werken.

Reims is het centrum van de champagne. Nelleke voorspelt enorme wijngaarden, maar dat valt erg tegen. Wat niet tegenvalt is het vinden van

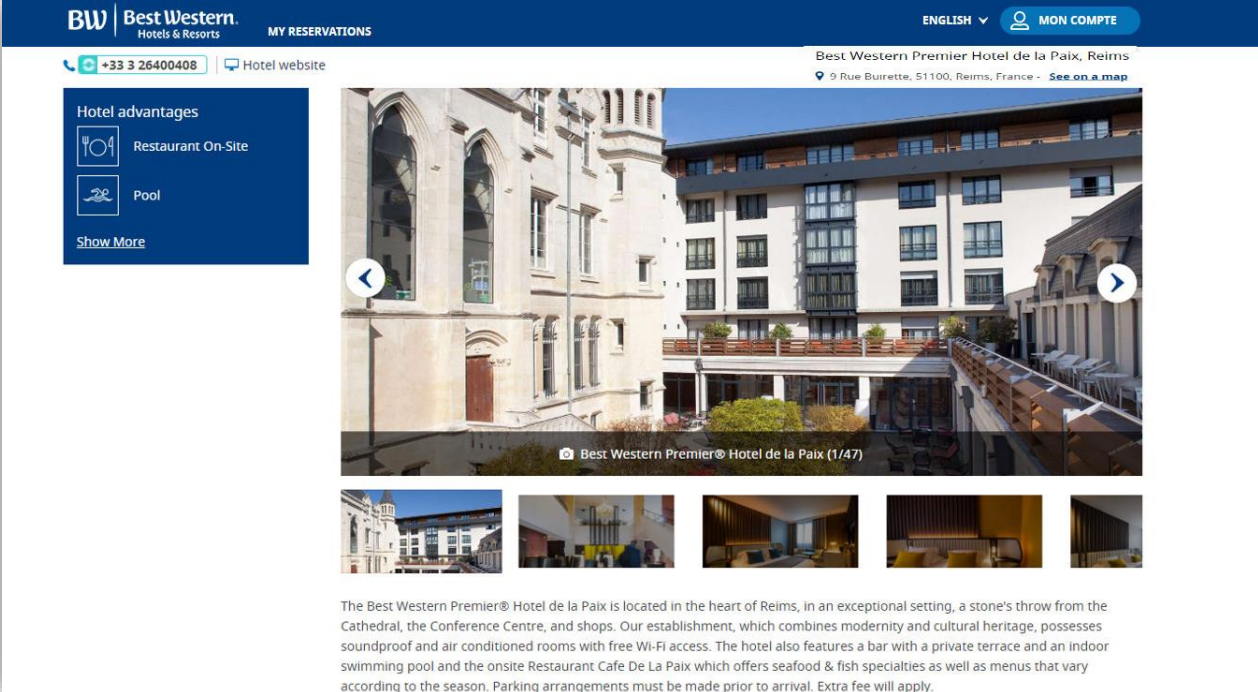
het hotel en het wegzetten van de auto.

We eindigen de dag met een rondje centrum, inclusief de Kathedraal, waar we op zoek gaan naar een beeld van een grijnzende engel en eten bij Le Gaulois.

REIMS, 23 OKTOBER

Waarom Reims? De simpele reden is dat Nelleke aardige foto's had gezien over een van de oudste Kathedralen van Frankrijk, de Notre Dame. Lijkt een leuk doel, dus wij geboekt in een Best Western.

The Best Western Premier® Hotel de la Paix is located in the heart of Reims, in an exceptional setting, a stone's throw from the Cathedral, the Conference Centre, and shops. Our establishment, which combines modernity and cultural heritage, possesses soundproof and air conditioned rooms with free Wi-Fi access. The hotel also features a bar with a private terrace and an indoor swimming pool and the onsite Restaurant Cafe De La Paix which offers seafood & fish specialties as well as menus that vary according to the season. Parking arrangements must be made prior to arrival. Extra fee will apply.

Gisteren werden twee dingen al duidelijk: in de WOI heeft Duitsland Reims platgegooid met alles wat ze over land en uit de lucht aan vuurkracht hadden.

Toen de Duitsers weer terug in hun hok waren heeft Frankrijk besloten dat de stad modern herbouwd zou worden. De "Colmar" look-and-feel moest er uit. Het heeft ervoor gezorgd dat de stad, net als het hart van Rotterdam heel lang iets aan sfeer mist.

Maar kapsones hebben ze nog steeds.

Reims kan bogen op een lange traditie van het kronen van koningen. Clovis was in 496 de eerste, daarna hebben ze het tot 1825 volgehouden. Daardoor krijg je het idee dat je echt belangrijk bent. Daarin gaan ze ver, heel ver, te ver. Dat WOII is gewonnen door de geallieerden nadat de Duitsers op 5 mei de capitulatie tekenden in hotel De Wereld in Wageningen is volgens de Fransen een historische omissie. Zij bedachten dat Wageningen, De Wereld en een capitulatie buiten Frankrijk niet bestonden en deden het 2 dagen later nog eens dunnetjes over in Reims. Voor de Fransen is dat het formele eind van WOII.

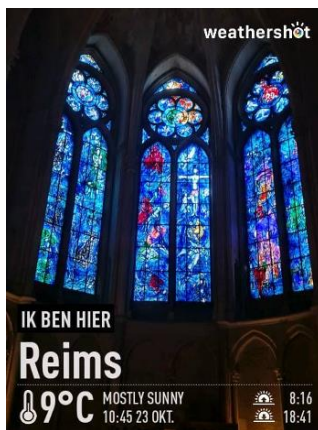

Onze dag begint met een bezoek aan de al genoemde kathedraal. Conclusie I: hij is groot. Conclusie II: hij kan in het rijtje gebouwen die we in de steigers hebben gezien.

Nelleke heeft een recensie gelezen van iemand die het een lelijk ding vond met oninteressante folders. Dit doet het gebouw uit de 13^e eeuw geen recht, maar echt mooi is-ie ook niet⁵.

Dat is maar ten dele aan de kerk zelf te wijten. Zoals bekend, ook uit recente geschiedenis, zijn “Onze Dame” kerken brandbaar. Deze ging eerder in de fik dan die in Parijs, hoewel die in Parijs ook al eens in de 13^e eeuw in de hens had gestaan.

Het gevolg hiervan is dat de torens nooit zijn afgebouwd. Maar brand is niet het enige. De bevolking heeft de bouw

een aantal jaren vertraagd, omdat ze niet van plan waren nog langer te betalen voor zo'n megalomaan gebouw. Dit ging goed tot de koning ingreep en de huizen van de opstandelingen liet platstampen. Daarna werd het in volle glorie met pracht en praal afgebouwd.

Tijdens de Franse revolutie vroeg men zich af waarom de bevolking zo uitgeknepen moest worden ten faveure van de kerk, en werd het gebouw leeggehaald. Waarschijnlijk is de buitenkant van de kerk daarbij niet al te veel beschadigd. En met meer dan duizend beelden blijft het toch prachtig.

Vervolgens begonnen de Frans-Duitse oorlogen, waarbij in WO1 de kathedraal opnieuw zwaar werd beschadigd.

Ondertussen was ook de mode veranderd. Mensen uit de renaissance vonden gotiek but-ugly en verzonnen dat je allerlei tapijten kon gebruiken om lelijke pilaren en nare doorgangen te verbergen.

En zo komen we dan bij de inrichting van dit moment. De tapijten zijn weg, en daarmee de (Zuid) Nederlandse invloeden. Een uitzondering is Tenture de l'Annonciation, er hangt nog een gedrukte kopie. De echte hangt, met een aantal andere, in het prachtige museum Palais de Tau naast de kathedraal. Nu wegens renovatie helaas langdurig gesloten.

Het lijkt er op dat het wandkleed in de mode nu plaats heeft gemaakt voor enorme posters. Zo zijn er posters van de newbies onder de heiligen: S.JXXIII en S.JPII. Ook posters en tekst van de kroning van Clovis trekken de aandacht. Het zit de(ze) kerk duidelijk niet lekker dat

---

⁵ In praktijk bleek het op

deze eerste katholieke koning niet hier, maar op de trappen van een andere kerk is gekroond.

En er hangt een enorme poster van Charles de Gaulle en Conrad Adenauer die in 1962 plechtig in de Notre Dame kwamen vieren dat ze vriendjes waren, ondanks dat ook de vrede hier niet getekend was.

Kortom een gebouw vol leuke historische feitjes, maar met weinig echte mooie kunst, al is het beeld van Jeanne d'Arc heel aardig en, voor de verandering, historisch juist. Zij was het die een van de Charlessen naar de kerk bracht om gekroond te worden. Verder is het een heel duur beeld met gebruik van ivoor, marmer, zilver en brons.

Ze staat ook voor de kerk op een paard. Nu kan je sport maken van het verzamelen van beelden van de vrouw, want ze staan in heel Frankrijk. Dat ze in werkelijkheid een waarschijnlijk knettergekke godsdienstfanaat

was die uiteindelijk op de brandstapel is gezet (in 1431) draagt daar in de romantische ogen van de Fransen alleen maar aan bij. Na enig wikken en wegen is ze dan ook in 1920 heilig verklaard.

Verder kunnen we niet voldoende wijzen op het beeld van de glimlachende engel, die niet alleen een symbool van de stad, maar ook belangrijke inspirator van de serie Dr. Who is geworden.

Maar genoeg over de engel, we lopen door naar de abdij van San Remi. Hoe de kerk heette toen Remi nog alleen op de wereld was, en niet heilig, vermeldt de geschiedenis niet. Wel lijkt hij op zijn 18^e al bisschop te zijn geworden en dat tot zijn grootste daden het bekeren en tot koning kronen van Clovis I behoorde. De laatste had beloofd dat als hij de knok zou winnen hij katholiek zou worden. Dat gebeurde op zijn 15^e en is historisch belangrijk omdat de Galliërs daarbij massaal Christen werden.

Het steekt de mensen van de Kathedraal dus dat dit niet in hun kerk is gebeurd, en het feit dat het karreke van Remi is vervangen door een heuse basiliek helpt ook niet echt. Deze is uit 1049 en ouder dan de kathedraal van de stad.

Ander aardig weetje is de historie van het lichaam van Remi. De man was na 74 jaar bisschop te zijn geweest dood en begraven. Dat weerhield hem er niet van gewoon door te gaan (?????) met het verrichten van wonderen.

En dus werd hij op enig moment heilig verklaard. Nu verdient een heilige een mooi graf, dus de nu heilige Remigius werd opgespit en in een mooi kistje met goudbeslag gelegd. Daar heeft hij eeuwen gerust tot de Franse revolutie die het kistje omkieperde boven de waterput.

Toen de gemoederen waren gesust heeft men in de put staan dreggen en de heilige resten grotendeels teruggevonden. Die rusten nu in een nog groter praalgraf midden in de kerk.

In Luxemburg hebben we al stilgestaan bij de diversificatie van de drie-eenheid, ook hier vinden we weer een verdienmodel. De kerk is tamelijk duister, maar voor 2€ laat de Here 10 minuten het licht op je schijnen. Helaas voor het opperwezen, een goede camera en

Photoshop ondermijnen deze aanpak.

Mogelijk komt de vraag naar voren waarom twee niet christenen op een dag als dit zoveel tijd in de kerk doorbrengen. Het antwoord is simpel: de Kathedraal staat nr. 1 op tripadvisor en in de basiliek is het klooster over de kop.

Nu was het een fors klooster, wat leegstaand alleen maar tot verkrotting leidt. En dus is er een museum in gevestigd.

Helaas vandaag gesloten.

Dus na de kerk wandelen we met een rondje terug naar het hotel. We passeren nog wat beelden en een plein met een kerkje met een mooi wit uiterlijk, de Eglise St. Maurice aan de Place Museux.

Maar bovenal vinden we een broodjeszaak met prima voedsel.

In de etalages en winkels onderweg valt meer en meer op: the season is upon us!

Het aantal kerstmannen is nog bescheiden, maar Halloween begint goede zaken te doen.

Uiteindelijk lopen we nog even de kathedraal in,

omdat Nelleke toch een van de Jeannes heeft gemist. Ze blijkt niet weggelopen, dus tevreden gaan we terug naar het hotel voor wat rust en de verkenning van het zwembad.

's Avonds eten we weer bij de Galliër, nu met champagne voor Nelleke om te vieren dat we in de streek met die naam zitten.

REIMS, 24 OKTOBER

Na een goed vullend ontbijt en bagger⁶ koffie gaan we weer richting de basiliek. Dit als tweede poging om het [Museum](#) van St. Remi in het oude klooster te bekijken.

Daarbij passeren we eerst weer de Kathedraal, waar duidelijk wordt dat men er alles aan doet om de kunst te behouden.

Vervolgens lopen we door naar de bibliotheek. Het is een mooi rond gebouw met een beeld van Andrew Carnegie voor de deur. We hebben in Schotland zijn geboortehuis bezocht en ook in Amerika gezien wat hij heeft gedaan. Als

emigrant groeide hij uit tot de rijkste man ter wereld. Hij besloot zijn absolute overmaat aan vermogen in te zetten voor goede doelen. Een ervan was het oprichten van bibliotheken in steden die door oorlogsgeweld aan puin lagen om de bevolking de kans te geven om bij boeken te komen en om de verspreide inhoud van eerdere bibliotheken veilig te stellen. Het gebouw heeft een prachtig Jugendstil interieur en een kleine tentoonstellingsruimte rond het thema mode met prachtige posters uit het begin van de

vorige eeuw. Je kan er gratis naar binnen en is beslist een aanrader.

Daarna is het alsnog door naar het voormalige klooster.

Als je er aankomt geloof je niet onmiddellijk dat het een museum is en dat het open is. Je moet via een groot plein naar een statige dubbele trap die naar een grote, maar dichte poort leidt. Niets wijst er op dat er een museum zit en zeker niet dat dit werelderfgoed is.

Een duwtje tegen de deur laat zien dat je hier in ieder geval naar binnen kan. Je staat direct in een grote ruimte met aandacht voor (glas)kunst, Romeinse resten en in een hoekje het oude doods-kistje van St. Remi.

Achter de balie zitten twee uiterst vriendelijke vrouwen die kennelijk blij zijn dat ze in één klap niet één, maar twee bezoekers hebben. Na het kopen van een kaartje ga je onmiddellijk weer naar buiten, maar nu naar de binnenplaats die wordt omgeven door een statige zuilengalerij. Aan de “overkant” kan je naar binnen, het echte museum in. Het is een enorme verzameling over meerdere etages waar je moeiteloos een aantal uren stukslaat.

⁶ Een druk op de knop “dubbele espresso” levert een teil slappe koffie op.

In feite is het een aantal musea in een. Het belangrijkste deel is gewijd aan de archeologie van de prehistorie via de Grieken en Romeinen naar de middeleeuwen. Er zijn een groot aantal maquettes. Die zijn allemaal vrij klein, maar geven toch een heel aardig beeld van de verschillende tijden.

Als bijzondere tentoonstelling is daar nu een hele aardige tentoonstelling over de Neanderthaler, waarin

naast allerlei historische gegevens deze soort ook in de moderne tijd wordt geplaatst om te laten zien dat de verschillen helemaal niet zo groot zijn. Daarbij wordt ook ingegaan op de overeenkomsten in ADN⁷ van de verschillende soorten.

Als eerder gezegd: de Franse revolutie en andere oorlogen hebben een zware aanslag op collecties gepleegd, maar een deel van het katholieke erfgoed is

behouden. Er is een bescheiden deel van het museum mee gevuld. Daarbij is er sinds september een hele grote zaal. Hier hangen drie gerestaureerde wandtapijten over het leven van St. Remi. Er staan stoelen, zodat je op je gemak het geheel kan bestuderen. Ze zijn prachtig en vormen de inspiratie van het weathershot van vandaag.

Tot slot is er een afdeling over de militaire geschiedenis van Frankrijk. De wapens zijn mooi gepoetst en we weten nu dat Colbert een kanon had. Verder zijn de uniformen om de lelijkste paspoppen gehangen die ze konden krijgen, maar die het ook wel weer iets komisch geven.

Alles bij elkaar is de conclusie dat dit museum een tweede wandeling meer dan waard was. Alleen de begeleidende teksten zijn alleen zinvol als je goed in het Frans bent. Ergens heeft Nelleke een paar Engelse regels gezien, maar alles bij elkaar geloven de Fransen in de EU, maar meer dan de eigen taal zit niet in hun ADN.

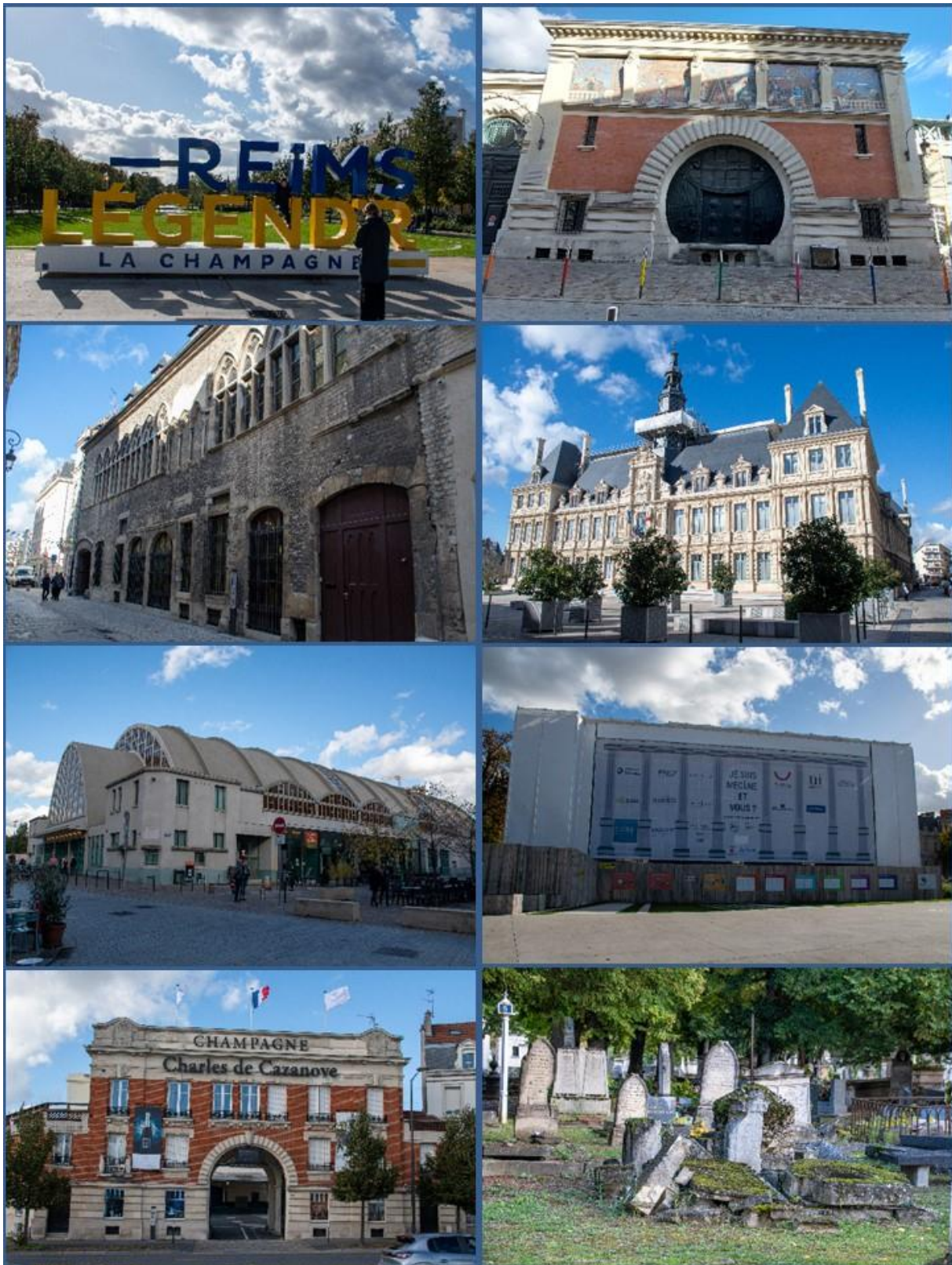

We lunchen in een restaurant tegenover de kerk en lopen terug richting hotel. Nelleke heeft nog een pleintje ontdekt met Romeinse resten (een theater) en een paar vakwerkhuzen die WOII hebben overleefd. Een van deze huizen heeft ook een museumfunctie en openbare tuin. Daar staan nu grote posters met een strip over de Griekse geschiedenis. Het doel is niet duidelijk, maar het is heel aardig. Het werpt in ieder geval een nieuw licht op Zeus

⁷ Het blijven Fransen. Een wereldwijde term als DNA wordt uiteraard omgezet.

Nelleke is daarna wel uitgewandeld, haar rug trekt het niet meer. Maar ze wil nog graag een paar foto's van wat bekende plekken die bij haar research zijn gevonden. Het is zonnig en warm, dus ik maak nog een extra rondje langs stadhuis, de hallen, triomfboog in restauratie, kerkhof en het optreke van de Graaf van Champagne. Hier wat foto's:

Daarna bedenken we dat het menu bij Le Gaulois zo uitgebreid was, dat we er rustig nog een derde keer heen kunnen. We besluiten de vakantie met een megalomaan toetje.

REIMS – TIEL, 24 OKTOBER

De laatste dag is vooral reizen. Het begint met een discussie bij de balie. Ik wil graag weten waarom we €7 per dag extra moeten betalen omdat we elektrisch rijden. "Omdat u dan kunt opladen". Da's mooi stel ik, naar wij hebben niet opgeladen. En jullie hebben de sleutel⁸, dus het is controleerbaar! Ze blijken soepel, het bedrag gaat er weer vanaf.

Daarna gaan we eerst nog even shoppen bij een Carrefour. Die zijn helemaal in de Halloween stemming, er rijdt zelfs een schoonmaakautomaat met zombie rond.

Geruime tijd denken we dat er ook een achter de kassa zit, maar uiteindelijk worden de spullen na een minuut of 20 toch gescand. Als ik wil afrekenen wordt me verteld dat we bij de verkeerde kassa staan. Dat dachten wij gezien de

doorlooptijd ook al, maar het probleem is dat ik met een pas wil betalen. Dat kan hier alleen met een andere pas. Tijd voor een goed gesprek. Zij legt me uit waarom ik het niet snap en ik wijs op het bordje met een pas en vertel in correct Nederlands dat daar een pas wordt getoond en als ik niet met de mijne kan betalen zij een oplossing mag bedenken. Even lijkt het alsof ze overweegt Nederlands te leren om dit probleem op te lossen, maar gelukkig beseft ze dat dan, zelfs voor Franse begrippen het tempo wel erg laag komt te liggen. Ineens blijkt het technisch mogelijk om wel gewoon te betalen. Nelleke en ik overleggen of je hier met een crime passionelle weg zou komen. We denken van wel.

Daarna is het in hoog tempo richting België.

Even voor de grens is een aire met een oplaadstation en een wonderlijk beeld. Woinic is een gietijzeren everzijn op een heuvel. Het beeld weegt een paar ton en is tien meter hoog. Nelleke maakt het haar allerlaatse weathershot. We zijn nog niet klaar met vakanties, maar wel met de toenemend reclames in de software van dit betaalde programa.

Daarna is het alleen nog veel snelweg voor we langs Brussel, Antwerpen en Breda in ze gierende regen Tiel bereiken. De vakantie was veel te kort, en dus de moeite waard.

⁸ Heel vreemd, maar die moet je hier inleveren.

HOTELBEOORDELINGEN

Deze keer geen “zuivere wetenschap”, drie hotels is daarvoor te weinig, maar wel:

Beoordelingen:

R Netherlands

Reviewed: 23 October 2023

7.0

Goed hotel in midden van een boeiende stad

😊 · Duidelijk een ketenhotel. Iets minder persoonlijk, maar goed personeel, goede kamer en prima ontbijt. Op loopafstand van stadscentrum in een winkelstraat. Aardige dierenbeeldjes in lobby en ontbijtbar gaven het toch een eigen karakter.

☹️ · Parkeergarage achter hotel was in een slechte buurt: stripclubs, drugsgebruik, herrie. Maar als je er alleen overdag kwam had je geen last en de ingang via de winkelstraat was prima.

[Show translation](#)

R Netherlands

Superior Double Room

3 nights · October 2023

Couple

Reviewed: 23 October 2023

7.0

Goed hotel in midden van een boeiende stad

😊 · Duidelijk een ketenhotel. Iets minder persoonlijk, maar goed personeel, goede kamer en prima ontbijt. Op loopafstand van stadscentrum in een winkelstraat. Aardige dierenbeeldjes in lobby en ontbijtbar gaven het toch een eigen karakter.

☹️ · Parkeergarage achter hotel was in een slechte buurt: stripclubs, drugsgebruik, herrie. Maar als je er alleen overdag kwam had je geen last en de ingang via de winkelstraat was prima.

[Show translation](#)

R Nederland

Beoordeeld: 23 oktober 2023

5,0

Overgewaardeerd hotel in heerlijke omgeving

😊 · Heel vriendelijk personeel en in het oude centrum van Colmar. De oude vakwerkhuisen daar zijn prachtig. Dicht bij een parkeergarage en duidelijk een eigen stijl van het hotel. We dachten een echt 4 sterren hotel te hebben

☹️ · Als je een stekker uit een stopcontact trekt moet niet het hele paneel meekomen, duidelijke doe-het-zelf constructie. Geen werkblad of tafeltje voor een laptop, raar klein toilet in taartpuntvorm. Ingericht op service bij het ontbijt, maar dat was vaak niet aanwezig en gepikeerd als je zelf dan maar koffie tapt. Als ze geen zin hadden kreeg je geen jus. Na vier dagen kregen we ongevraagd een TV op een standaard die alleen in de weg stond. Douche zette alles blank. Eén kuipstoeltje op een poot die nergens bij paste, andere stoel moest van een balkon worden gesleept. Bij afrekenen waren ze even de vooruitbetaling vergeten. Klimaatregeling dik onvoldoende. Te koud, te warm en slechte ventilatie

[Nuttig](#) [Niet nuttig](#)

R Nederland

Executive Tweepersoonskamer

6 nachten · oktober 2023

Stel

Beoordeeld: 23 oktober 2023

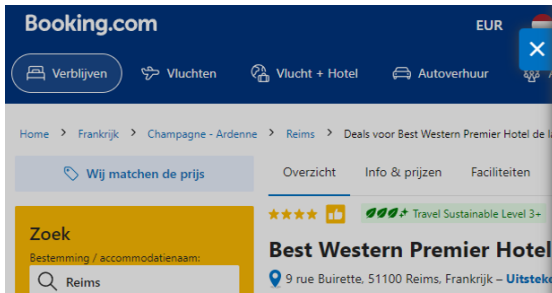
5,0

Overgewaardeerd hotel in heerlijke omgeving

😊 · Heel vriendelijk personeel en in het oude centrum van Colmar. De oude vakwerkhuisen daar zijn prachtig. Dicht bij een parkeergarage en duidelijk een eigen stijl van het hotel. We dachten een echt 4 sterren hotel te hebben

☹️ · Als je een stekker uit een stopcontact trekt moet niet het hele paneel meekomen, duidelijke doe-het-zelf constructie. Geen werkblad of tafeltje voor een laptop, raar klein toilet in taartpuntvorm. Ingericht op service bij het ontbijt, maar dat was vaak niet aanwezig en gepikeerd als je zelf dan maar koffie tapt. Als ze geen zin hadden kreeg je geen jus. Na vier dagen kregen we ongevraagd een TV op een standaard die alleen in de weg stond. Douche zette alles blank. Eén kuipstoeltje op een poot die nergens bij paste, andere stoel moest van een balkon worden gesleept. Bij afrekenen waren ze even de vooruitbetaling vergeten. Klimaatregeling dik onvoldoende. Te koud, te warm en slechte ventilatie

[Nuttig](#) [Niet nuttig](#)

R Nederland

Beoordeeld: 4 november 2023

8,0

Stedentrip met hotel midden in het centrum

Classic Kamer met 2 Eenpersoonsbedden - Rookvrij

🌱 - Mooi in het centrum, goede ontvangst, mogelijkheden om elektrische auto te laden, aardig zwembad. Ontbijt was prima met veel variatie, achter de façade gaar een mooi gebouw met binnentuin en omgebouwde kerk schuil.

📅 3 nachten - oktober 2023

👤 Stel

🏠 - Kamers zijn erg donker en niet erg ruim.

WAT WANDELINGEN

